

Призначені два єпископи-помічники для Львівської

архиепархії УГКЦ

Львів. — Синод єпископів Української Греко-Католицької Церкви під проводом Митрополита Івана Кардинала Лобачівського (20-27 лютого 1994 року) призначив о. Юліана Губу та о. Василя Ігоря Медвіта, ЧСВВ, єпископами-помічниками Львівської архієпархії. Отців Юліанові Губу поручено призначити єпископський титул міста Барети, а о. Василю Ігорю, ЧСВВ, — титул міста Адриана.

Згідно з Кодексом Канонів Східних Церков не рішення було представлено Римському Апостолському Престолові і офіційно проголошено 4 травня ц.р. одностано в Римі і в Львові.

Отцев Юліан Губу народився 14 листопада 1942 року в Брижках, Польща. Проходив студії в семінарії місіонерів отців-вербістів у Пензені (1959-1979). Вступив до чину отців Святого Слова (Отці Вербісти) 8 вересня 1959 року і зложив вічні монаші обіти 21 лютого 1969 року.

Отцев Юліан був висвячений на священника єпископом Адамом Козловецьким 21 червня 1970 року. Виконує функції генерального вікарія Перемиської єпархії.

У Києві відбудеться міжнародний семінар

Київ. — Тут заплановано на дні 24—26-го травня міжнародний семінар, темою якого є інтеграція України у світовий економічний ринок. Організаторами семінару є Міністерство Закордонних Справ України і Міністерство Економічних Зв'язків із чужими державами.

Семінар буде проходити протягом трьох днів і кожного дня має іншу провідну тему. У вівторок, 24-го травня, темою доповідей і дискусій будуть сьогоднішні економічні перспективи України у відношенні до чужого світу і сьогоднішня економічна ситуація в Україні.

25-го травня темою дня буде справа твердої валюти, ліцензії, мита і податків. 26-го травня, в заключний день, буде обговорено питання чужих інвестицій в українське економічне життя і його майбутнє. На за-

кінчення доповідей та дискусій заплановано бенкет з участю міністрів, членів Верховної Ради, голів організацій та інших провідних діячів України. Поміж численними доповідцями з ряду членів міністерств та Верховної Ради, є лише одне не чуже прізвище — Джо-зефа Лімаера, фінансиста із ЗСА, який буде говорити під промовистим кличем: „Медові місяці проминули“.

Організатори семінару зазначають у друкованій програмі, що на бажання будуть давати зацікавленим відповідні друковані інформації про можливість співпраці із українськими економічними чинниками і евангельськими партнерами в бізнесі.

Плянуйте також прогулянки по Києві для чужинців гостей.

В ПІТТСБУРГІ ПРОХОДИТЬ

33-ТЯ КОНВЕНЦІЯ УНС

Піттсбург. — Тут, у готелі Гілтон, розпочалася в п'ятницю, 6-го травня, 9-го ранку 33-тя щорічна Конвенція Українського Народного Союзу.

Конвенцію відкрили головний президент УНС Уляна Дачук, а вітатк відіслав американський, канадський і український гимни. Ці гимни відіспівало двоє дівчат, українських студенток: Мелісса Галушак і Наталя Капелюк, а спів підхопили спонтанно усі присутні делегати та гости.

Привіт делегатам і гостям зложив голова Конвенційного комітету інж. Михайло Комічак.

Конвенцію відкрили молитвою Владика Митрополита УКЦІ Степан Сук, о. Юрій Гнатко, декан П'ятисотного деканату УПЦ в США.

Після молитви Владика Степан Сук в окремому слові привітав делегатів та учасників Конвенції, навізуючи свої слова до цитати із гимну „Боже, нам єдиність подай“ і вказавши на браку єдності в нашій історії, дав приклад доброї одності на терені УНС.

Після прийняття без змін порядку наряд, обрано Президію Конвенції з тим, що присутні делегати вирішили обрати президію конвенції окремих голосуванням. В голосуванні делегати 118 голосами проти 115 обирають президію конвенції д-ра Івана Фіса. Кандидатами на президію були два колишні голови президію УНС — д-р І. Фіс і Йосип Лисогір.

Далішніми членами Президію обрано, як заступників президію, д-ра Петра Саварина і інж. Василя Колондича, а секретарями: українським — інж. Ярему Раконого, англійським — Стефаном Гаврилюком. Завданням Верифікаційної комісії стверджено, що в 33-ій Конвенції бере участь 245 делегатів і членів Головного Уряду.

Після обрання Президію, делегати вибрали 14 членів Вибірчої комісії, замість запланованих 11, як також обрано Комісію просьб і скарг у складі 5 членів та Секретарську комісію у складі 6 осіб.

На початку 33-ї Конвен-

ції голова Конвенційного комітету інж. М. Комічак представив двох представників американських урядових чинників, які значно прихилилися до встановлення „Української мімії“ в Піттсбурзькому університеті, — посланця Томаса Меррі і стейтсмен сенатора Пенсильванії Михайла Давида, українського роду, які особисто привітали учасників Конвенції.

У далішньому перебігу наради 33-ї Конвенції УНС усім доповнення до звітів подали усі члени Головного Уряду за винятком Глорії Пашен і Павла Дорожницького. Найбільше часу виповнили усі звіти членів Контрольної комісії, з яких голова Контрольної комісії Василь Пастушок промовляв понад годину. Вичерпний звіт подав і Степан Гавриш, а також зчитували всі інші члени.

Звіт членів КК конструювали в свою уяву не структуральних і процедуральних недоліках цілої телевізійної системи праці Головного Уряду. Зокрема багато уваги присвячено справі далішньої появи щоденника „Свобода“ та бюрократичних продажів забезпечення.

Усі завваги В. Пастушка з С. Гавриша, а також інших членів КК, делегати слухали з надзвичайною увагою.

Наради в п'ятницю проводив перший заступник головного президію д-р П. Саварин.

У суботу, 7-го травня, у продовження наради, якими того дня проводив другий заступник головного президію інж. В. Колондич, усім доповнення до звітів зробили головні редактори „Свободи“ ред. Зенон Силик і ред. Рома Галевчик, а вітатк відкрито можливість запитів до писемних та усних звітів. Питання до звітів мали: Марія Савчак, Ірена Шерба, Василь Ступенко, Богдан Олексійський, Іван Скальчук, Володимир Янів, Іван Телюк, Стефан Геврик, Андрій Котляр, Дмитро Мушастий, Роман Куропас, о. Мирон Стасів, Микола Пришляк, Степан Куропас, Володи-

мир Гетьманський, Савасті Мілінич, Йосип Лисогір, Зеновія Зарицька, Павло Олексюк, Михайло Карачевський, Варка Бачинська, Уляна Марушак, Мирон Руснак, Іван Гавалюк, Іван Лабас, Анна Бурій й Тимко Бутрий.

Усі запити зосереджувалися на різних аспектах активності УНС, а багато із запитів заторкали усний звіт Контрольної комісії, зокрема В. Пастушка і С. Гавриша.

Відтак на запити відповідали члени Головної Екзекутивної У. Дачук, Н. Олексійський, В. Сохан і О. Благітка, усі п'ять членів Контрольної комісії, а вітатк члени Головного Уряду Євген Іванчик, Павло Дорожницький, Андрій Джула і ред. „Свободи“ З. Силик.

Під час суботних нарад 33-ї конвенції УНС привітав член Управління Української Народної Помочі Ана ній Никончук та відчитано писемний привіт від Головного Управління Союзу Українців Америки.

В суботу по полудні відкрито дискусію над звітими, в якій брали участь: І. Шерба, Олексія Сибіцький, Б. Олексійський, Леа Болднар, Т. Бутрий, Й. Лисогір, В. Левенів, Богдан Ткачук, Степан Голяш, о. М. Стасів, Володимир Янів, Мирон Куропас, Ярослав Падох.

З уваги на північ час і запланований концерт, на тому дискусію над звітими перервано із тим, що вночі буде продовжуватися в часі недільних нарад.

У вівторок, 7-го травня, у суботу, 7-го травня, о год. 7:30 відбувся, як було заплановано, великий концерт-фестиваль у Белфілд авдиторії, у кемпусі Піттсбурзького університету. Участь в ньому взяли: хор „Прометей“ і Філармонічний український танцювальний ансамбль „Полтава“ з Пенсильванії і „Каштан“ з Огайо.

В неділю, у День Матері, делегати та гости 33-ї Конвенції УНС взяли участь у Богослуженнях в місцевих українських церквах, а вітатк в популярних годинах продовжувало (від год. 2-ої до 5-ої) дискусію над звітими, яка була дуже жива та широка. В неділю у дис-

кусії виступили: Іван Телюк, Василь Лещук, Іван Хома, А. Забродський, Люба Понятишин-Кеске, Ольга Бережан, Лонгін Старух, Степан Геврик, С. Мілінич, Р. Куропас, Михайло Каркоць, І. Скальчук, Омелін Твардовський, Анна Бурій, В. Гетьманський.

Дискусія заторкнула найбільш болючі справи УНС, про які раніше вже запитувало, а це організаційного порядку, платних продавань забезпечення, секретарів, підвищення передплати на часописи і т. п. Всі делегати без винятку заявили, що щоденник „Свобода“ мусить залишитися як досі щоденником, як найважливіше вікно у світ і певний зв'язок з диспоситом та Україною. Поручено також питання браку молоді у рядах УНС.

Після закриття дискусії відповідали на порушені питання У. Дачук, Н. Олексійський, В. Сохан — усі члени Екзекутивної УНС.

На закінчення цієї частини Конвенції голова Контрольної комісії В. Пастушок запропонував ухвалення абсолютної уступкою Головному Уряду, що делегати прийняли.

Під час пообідньої сесії делегат З. Зарицька проголосила учасникам Конвенції, що саме дістала телефонічне повідомлення з Львова, на чому проходила величаве святкування 125-річчя заснування „Прогресиві“, вночі буде відкрито пам'ятник при великому здвигі народу.

На кінець сесії У. Дачук проголосила, що через довгу дискусію над звітими не було часу на продуктивну угоду на зміну статуту і з того приводу вибачився Головному Уряду відбучується за старим статуту, значить із такою самою системою, яка існувала до сї.

У вівторок, 8-го травня, в неділю, 7-го травня, відбувся святковий бенкет, про який було поміщено окремих звітів.

В часі недільних нарад делегати кількакратно задурили, що це саме загальні святковий День Матері і вітали усіх присутніх на залі нарад матерів і бабун.

Українські праламентарі

запрошені до Німеччини

Київ (УНІАР). — Звідси 5-го травня на запрошення Фонду Конрада Аденауера до Німеччини виїхали новобрані депутати Верховної Ради України Василь Чорновіл, Ігор Юшовський, Володимир Гриньов та Володимир Лановий, який є також кандидатом на Президента України.

В Німеччині українська делегація зустріне з чільними діячами правлячої фракції ХДС/ХСС Бундестагу, з працівниками Міністерства закордонних справ Німеччини та візьме участь у конференції „Україна після парламентських виборів“.

Подарунок на Великдень

Таллін, Естонія. — Тут у Великодню свята посвячено першу в Естонській Республіці Українську Греко-Католицьку церкву Воскресіння Христового. Присмінене для церкви у центрі міста виділено за сприяння амбасадора України в Естонії Юрія Олененка.

На освячення храму прибули прем'єр-міністр Естонії Март Лаур, представники державних зборів і релігійних об'єднань Естонії. Март Лаур у своєму виступі наголосив, що в Естонії „вітають і підтримують національну і релігійну самобутність національних меншин“. Немає сумніву, що церква стане

духовним осередком для української громади в Естонії.

О. БУРАКОВСЬКИЙ В НТШ

Нью-Йорк. — Наукове Товариство ім. Шевченка в Америці спільно з Товариством Східних писемників України, члена Українського відділення Пен-Клубу, колишнього голови Руху Олександра Бураковського, на тему „Міжнародні проблеми в Україні, а зокрема життєво-українські“. Доповідь відбувається тут у суботу, 14-го травня, в НТШ, 63 Четверта ас. між 9-10-ю вул. Початок о год. 5-й по полудні.

„Солідарність“ закликає до скинення уряду Польщі

Варшава, Польща. — З погрозою розширити страйк які виступили голова всепольської комісії профспілки „Солідарність“ Маріян Кшаклевський. Він оцінив як безрезультатні тристоронні комісії, на якій уряд, прадаєвці і профспілка намагалися вирішити суперечливі проблеми.

Хоч комісія, в засіданнях якої вперше взяли участь представники „Солідарності“, погодилася на ряд пропозицій цієї профспілки, її лідери заявили, що це їх не задовольняє, і висунали нові вимоги. Значною перешкодою стало, зокрема, питання про податок на зростання заробітної плати, якщо він перевищує показники зростання продуктивності праці і прибутку державного підприємства. „Солідарність“ вимагає відмовитися від нього негайно, а уряд, побоюючись різкого збільшення інфляції, пропонує поступову заміну податку більш досконалими фінансовими механізмами в кінці року.

Незважаючи на те, що більшість підприємств Польщі, де є організації

„Солідарності“, не підкорилися розпорядженням керівників почати минулої середі триденний страйк, тривають страйки на двадцятьох копальнях вугілля Шльонська. На п'ятницю, 6-го травня, „Солідарність“ запланувала зупинити кілька сотень великих підприємств країни, а також розглядає можливість відновити страйк в енергетиці.

Варшавські коментатори, говорючи про можливі наслідки нового загострення ситуації, звертають увагу на щораз ризиків тон виступу лідерів профспілкового центру, який програв останні парламентські вибори. Деякі з них виступили за відкритими закликами до скинення уряду Польщі. За словами однієї з діячів „Солідарності“ Зигмунта Вжодка, урядові „треба оголосити ультиматум“, а якщо він не виконає його, то „лих людей треба просто усунути з уряду і замінити його тимчасовим урядом“. На думку З. Вжодка, „Солідарність“ має „сильні структури для зформування тимчасового уряду“.

У світі відзначено День свободи преси

Джерзі Сіті, Н. Дж. — У вівторок, 3-го травня, вперше відзначено Світовий день свободи преси. Рішення про це ухвалила Генеральна асамблея ООН у грудні 1993 року. День свободи преси призначений на 3 травня тому, що в цей день 1991 року була підписана Віньдхука декларация у столиці Намібії з закликом до урядів країн усій забезпечити свободу преси і демократичний захист.

В документі наголошено, що створення, підтримка, зміцнення незалежної преси є обов'язковою умовою прогресу демократії та економічного розвитку будь-якої країни.

Згідно з повідомленням американської організації „Фрідом-Гуз“, преса з тих пір більшою не стала, а журналісти, які і раніше, залишилися незахищеними. Минулого року у світі загинуло 80 журналістів, пропали без вісти 47, відбувають тюремні терміни за намагання сказати правду 148 представників преси.

Найбільше перееслідують журналісти в Колумбії, Гватемалі, країнах колишньої Югославії. Після 1991 року в Боснії, Словенії та Хорватії загинуло 68 репортерів, в тому числі два російських (Юрій Курніков і Віктор Нотін) і два американських (Браян Бриттон та Віліям Томашак), автомобілі яких тижнями тому підірвали на міні. З нагоди

Світового Дня свободи преси, в Сарасво 3 травня цього року відкрито Меморіальну дошку за рішенням Генеральної Асамблеї ООН.

Як сказано у звіті „Фрідом-Гуз“, держава Бальтія, Чехія, Мадярищина і Польща належать до тих країн, де журналісти майже не боються бути покараними. Натомість Білорусія і Грузія зробили крок назад і опинилися в одній компанії з Кувейтом, де преса не є вільною. Далі в списку — Китай, Азербайджан, Таджикистан, Туркменістан, Узбекистан, деякі африканські країни. Україна належить до тих країн, де існує часткова свобода преси. Як відомо, два роки тому в Києві загинув журналіст Віталій Бабик, трагіальні випадки побиття журналістів і навіть арешти.

В Україні День свободи преси журналісти не святкували. Відомий журналіст, щогорічний лавреат премії „Лішар Правди і Свободи“ Сергій Набока сказав, що становище незалежної преси в Україні не дозволяє говорити про поступ демократії у державі, тому святкувати тут День свободи преси ще рано. Керівник пресової служби Народного Руху України Дмитро Пономарчук погодився з таким твердженням і додав, що для становлення вільного суспільства в Україні необхідно заснувати Інститут незалежної преси.

В АМЕРИЦІ

РАДНИК ПРЕЗИДЕНТА ЗСА Ніколас Бірне і члени економічної делегації ЗСА зустрілися в Києві з Президентом України Леонідом Кравчуком. Під час зустрічі обговорювалися шляхи надання економічної допомоги Україні з боку американського Уряду, сприяння розвитку торгівлі, інвестування в українську економіку та перспективи реформування її з допомогою ЗСА. У ході розмови, в якій брав участь амбасадор ЗСА в Україні Віліям Міллер, Леонід Кравчук висловив сподівання, що новий Український парламент ратифікує угоду, підписану президентами України і ЗСА у Білому Домі.

СЕКРЕТАР ДЕРЖАВНОГО департаменту Воррен Кристофер заявив, що на майбутній зустрічі „великої сімки“ у Неаполі Росія буде відігравати більш важливу роль, як досі. Він вважає, що її участь у політичних дискусіях є дуже важливою. Повідомляючи про це, газета „Ю Ес Ей Туейд“ вважає, що ця заява свідчить про те, що Вашингтон намагається вплинути на тих своїх західних союзників, які й досі виступають проти офіційної участі Росії в щорічних засіданнях „великої сімки“.

„А скільки таких ночей-питань проходить тепер в Україні?“

Джерзі Сіті, Н. Дж. (О. Кузьмович) — Коли ще в січні писали ми про прем'єру нового українського фільму під назвою „Ніч питань“, що був виконаний і вперше виставлений у Києві, не сподівалися я, що кілька місяців пізніше матиму нагоду зустріти тут режисера фільму Тетяну Магара та провести з нею цікаві розмови.

Т. Магара розповідає про свій фільм „Ніч питань“

Т. Магара приїхала до ЗСА, щоб підготувати до цього її першого довгометражного фільму на великий екран підписи англійською мовою і їм мати змогу показати його американській публіці, а також, щоб взяти участь у прем'єрі фільму на американському континенті, яка відбудеться у Вашингтоні 22-го травня.

Для мене наші розмови були винятково цікаві. Це ж вперше довелося зустрічатися вчора-навіч молоді, повну творчого захоплення фільмовою режисеру, яких у нашій важкій професії мало.

Але така її професія — самозрозуміла. Т. Магара походить із родини, що всеціло присвяталася акторсько-

му ремеслу. Батько — відомий режисер, мати до сьогоднішнього дня — знаменита актриса театру та кіно, а брат також режисер, недовго нагороджений премією у Москві.

Фільмовому мистецтву присвятивлася, однак, лише Тетяна. З-під її ока та руки вийшов десяток телевізійних фільмів, як „Лис Микита“, „Кайдашева сім'я“, „Скляний звіринець“, „На зар Стодола“, „Записки божовільного“.

Два перші були виконані в роки її перебування у Львові, а останні п'ять років, як розповідає, вона вже працює лише у Києві.

Зі здивуванням довідуємося, що деякі з тих відеофільмів можна купити у нас, але чому-то в каталозі не подано, хто є їх режисером. Чи тому, що режисер — жінка?

(Закінчення на стор. 5-й)

Руанда: варварство в ХХ сторіччі

Хто з нас знає про існування Руанди, крім назви і дуже загальних відомостей, що це одна з африканських країн, які виринули на політичній карті у добу деколонізації африканських і азійських країн — після Другої світової війни зростом не то національної, але етнічної і плеємінної особистості азійців і африканців. В останніх тижнях світ заалармований вістками, що в африканській Руанді вигинули понад 200,000 осіб, головне цивільних і ні в чому невинних мужчин, жінок і дітей, та що понад 250,000 втікачів, які рятують життя, створили, "через ніч" нову міжнародну проблему — як припинити ту безглузду різню і як допомогти жертвам цієї злочинної гри.

Руанда із населенням не цілих 7 мільйонів населення, величущому стеїту Мериленд, оточена чорними країнами Уганда, Танзанія, Зір і Бурунді, формально демократична республіка і формально приналежна до світу християнству. Але, мабуть, рішальним є факт, що половина того населення — неграмотна і так само все це неспівдано, що таке демократія, як неспівдано, що таке християнство. Іншаке трудно пояснити собі, чому там — після референдуму у 1961 році, — в якому скасовано монархістичну систему, — заведено республіканізм, — чому там вбили обраного народом президента, завели анархію і розпочали різню нібито (як пояснювали телевізійні коментарі), щоб позбутися "меншин". Ясно, що пропалувати тим людям "людські і громадські права" — це безнадійна навістість. Але ж Об'єднані Нації, членом яких є Руанда, не могли замкнути очі і вуха на трагедію сотень тисяч тамтешніх осіб.

Скликавша генеральним секретарем ОН Бутросом Галі Раді Безеке — думала опешу вислати туди митроворну місію — міжнародне військо, що складалося з добровільців різних країн. Та концепція відпала, коли амбасадор Руанди рішуче спротивився вислати туди будьяких "інтернаціоналістів". Тоді названий генеральний секретар ОН звернувся до Ради організації африканських країн, щоб вони, краще знайомі з відносинами у Руанді, подбали про припинення тамтешньої м'ясорубки та співпрацювали з міжнародними організаціями у спільній допомозі сотням тисяч втікачів, яким грозять пошесні недуги і голодова смерть. Але африканські расові побратими не квапляться за допомогою. Коли писані ці рядки — це до — секретаріат ОН не отримав відповіді від Ради африканських країн.

В останніх роках світ був — і далі є — свідком різних "малих" воєн, заворушень, агресій, масових вбивств, трагедій різних країн і народів із найбільшими жертвами — жінок і дітей. Сомалія, Гаїті, Боснія і Герцеговина, Ізраїль і його арабські сусіди, мусулманські терористи, потягальська загроза від диктаторів, що прагнуть мати ядерну зброю, у міжнародному світі нема і довго це не буде спокою. Вина у примітивізмі народів, але й вина у відсутності міжнародного апарату миру. На переломі минулого і цього сторіччя створено Лігу Націй із столицею у Женеві. Виявлюється, що ця миролюбна установа не змігала перешкодити вибуху в Другій світовій війні, в якій два психопати — Гітлер і Сталін — затопили у крові буквально мільйони осіб.

Свідомо свого безсилля Ліга Націй сама себе зіпківдувала. На її місці покликано до життя Об'єднані Нації, але зразу таки вона, ця нова найвища міжнародна установа народилася з первородним гріхом: правом вето шести постійних членів Ради безпеки ОН, між ними — Советський Союз. До історії Генеральних асамблей і Пленумів в Раді безпеки перейшло вічне вето "нет" Андрея Громика та трагікомічний виступ Нікіти Хрущова, що гатив своїм черевиком по столі в ОН. Не стало ССРСР, але Об'єднані Нації не прибавили собі поваги і авторитету з двох причин: вони не мають власної збройної сили, орудують тільки економічними санкціями, які шкодять народам, а не режимам, та спорядженими міжнародними військовими добровільцями. І друга причина: брак лідерів із авторитетом.

Коли 37-ий з черги президент Америки зрієс президентури у зв'язку з так званою Вотергейтською аферою — різні американські коментаристи вшали на ньому всі собаки. Коли він помер 22-го квітня ц. р. усі його вчорашні критики признали, що він був лідером. Демократичні президенти Гаррі Трумен, Джон Кеннеді — кожний із них — робив помилки, але кожний був лідером. Джордж Буш програв президентські вибори осінню 1992 року із-за явних помилок, але був лідером. Коли він являвся на конференції "великої сімки", представники семи найбільш уприсловчених країн — він автоматично ставав центральною фігурою. Два тижні перед своєю смертю Клинтон критикував президента Билла Клінтона, закликаючи йому жити у проголошуваних щораз взаємостережливих постановах. Б. Клінтон — людина високоосвічена і доброї волі, — коли йому властиво переверсти почерез Конгрес якесь, хоч і не досконале, ревізію охорони здоров'я в Америці, його можуть переобрати на другу каденцію. Але він не вийде в історію як лідер.

Річ не у партійній приналежності, річ у форматі Нездолго після документальної книги проф. Василя Лева про нашого великого поета й письменника, ("Богдан Лепкий, 1872—1941, життя і творчість", НТШ, 1976) появилася, в короткому чергуванні одне по одному, дальші книжкові видання і Лепкіна, а саме більша брошура Федора Погребенника, "Богдан Лепкий — український письменник з Поділля", Тернопіль, 1992, монографія Миколи Сивіцького, "Богдан Лепкий, життя і творчість", Київ, 1993, та текстурально-фотографічний огляд пам'ятини-лекція в батьківщині, написана і прочитана за три дні, мужний і дотепний огляд "Повернення України Богдана Лепкого", авторства Романа Смика, Чикаго-Україна, 1994.

Зріст зацікавлення в Україні творчістю автора пенталогії "Мазепа" зазнав тількишого значного посилення новим образом виданням, випуском альбому нового формату, що його могом на б виправдано назвати стислою енциклопедією Лепкіна. І до здійснення цієї замінної публікації, одного з названих літературних творів нещодавнього часу на тему життєвого і творчого шляху Лепкого, причинилися: вишлящальний мірою куратор духовної і полекуду матеріальної спадщини нашого представництва національної фундації, він і засновник фундації Лепкого в НТШ, невомитий працівник на полі збереження пам'яті про поета, почесний громадянин Жукова і Бережан — улюблений місяць Богдана Лепкого під час його юнацького проживання в батьківщині.

Уже сама ніяка обсягівна кількість оригінальної книжкової альбому "Повернення України Лепкого" привертає увагу читача. Дружина Романа Смика, с-р. Ліда з Кожушків, обдарована хистом мистикін, передала вдатно основні етапи Лепкового життєвого і символічного рисунку — його шляхетську генеалогію в гербі, заплія в родинній Бережанщині, формувальну добу письменника, мистця й науковця, провідну ідею батьківщини в бутті і сина, що привнесений покинути її ("Журавлі"), оскід професора української літератури в Ангелоскопському університеті у Кракові — всі оті характерні позначки в біографії Б. Лепкого. Ліда Смик, разом зі своїм чоловіком, தெ தெ відомі з їхньої мандрівної виставки спадщини Б. Лепкого, які вони вшавотували по різних

скупченнях нашої спільноти в Америці й Канаді.

Багаторічний матеріал, тематично-розподілний і світлісний у тексті кичу-апельовидний, явордований у трьох розділах під такими заголовками: 1) Фотографічний огляд пам'ятини і пам'яток причетних до Б. Лепкого; 2) Зайтування про Б. Лепкого на чужині і в діаспорі; 3) Триюмфальне повернення Поета Батьківщини.

У рамках тієї всеохлопної теми показано цілий калейдоскоп Лепкового життя, творчості й оцінки її нашою спільнотою. Вона й наперші відстоїлася відзначення, масового вшанування й поширення в зборіні України.

У першому розділі Пропам'ятної книги рясніють кольорові репродукції картин, пов'язаних із відзначенням в батьківщині інтелектуально-творчого життя Лепкого, між ними й його іконописна спадщина, позначена індивідуальним хистом мистця. Третій розділ багатоглибкий репортажами й

Любарт І. Ліщинський „БІЙСЯ ДАНАЙЦІВ ДАРИ ПРИНОСИЩІХ“

У половині квітня „Свобода“ помістила на своїх шпальтах обширну статтю про Львівський Музей Медицини. Все там було добре і гарно, а мені забракло там інформації про народження у Львові М. Ліщинського, спільного музею на честь великого жерця ескуляра і класика українського мalarства Антона Манастирського. Музей двох сучасників, хоча належали вони до двох різних фахових категорій, однак робили спільну справу — один лікував тулі, другий душі українців. Національний Музей у Львові все зробив, аби інагураційні відбулися до моменту відкриття обран Світової Федерації Лікарського Товариства у нашому місті. Експозиція була так задумана, щоб відчувалася мажорністська насолода для ока на папері, а для інтелекту і меморіальної інформації на першому поверсі. В часі функціонування цієї музейної установи, це була перша за всі роки широка ретроспективна виставка творчості Манастирського. Не думаю, що в такому обсязі він колись взагалі був показаний, ні за життя, ні після смерті.

Однак, життя Музею двох знаменитостей, що грим вилася в кабінеті університетської обсерваторії. Герострати наказали і спільному порядку мовили мalarство інтруза Манастирського, а все нерухомість, щодо клімату, передали у виключне посідання львівських ескулятів. Чи зискає, а що втратить на тому львівська культура нікого не обходило, так як ніхто з гуманістів не зглянувся на прохання, нетиції і протести сина Вітовда Манастирського, до речі теж неостатньої фігури в українському мalarстві. Що би звернувся у геростратичному запалі на фатальний стан здоров'я літньої людини, що змалювала в міру своїх сил, за честь батьківської мистецької спадщини. Лемента і благання не були почуті в бюрократичній пустині, а гіркота розторожуючого фиска переповнила чашу, ставши тою останньою краплею, що

Іван Кедрич

ТРЕБА ЛІДЕРІВ, ЯКИХ НЕМА

людини, в її індивідуальних примітках, які складаються на постать лідера. Це така сама тайна, як тайна факту, що одна особа входить у кімнату і вносить собою атмосферу відруження, — інша неспівдано, автоматично вносить своєю появою атмосферу напруження. Проблема ніби стосується психології. Але це теж проблема політична й особливо актуальна у теперішньому часі.

Усі турботи українського суспільства в Америці і всій діаспорі, всі турботи молоді української держави концентруються у сумному факті, що ми не маємо лідера — ані тут, ані там. Парадоксально у „майлі“ Галічині, між Сяном і Збручу, за польської влади між двома світовими війнами був який десяток оскід лідерського формату. Кость Левський, Дмитро Левинський, Михайло Галушинський, Володимир Старосільський, Остап Луцький, Володимир Кузьмович, Лев Бачинський, Степан Барин — і певне ще хтось, тут — неарком названий. Наддніпрянська еміграція мала

Роман Кузар

ВІДРОДЖЕННЯ КУЛЬТУРИ БОГДАНА ЛЕПКОГО В УКРАЇНІ

„Повернення України Богдана Лепкого“, матеріали до огляду збірок, упорядковані і видав д-р Роман Смик, підписки оригінальної творчості й відгуки на неї, вибрані тексти, ілюстрації, програмки імпрес на честь поета, репродукції книжкових записів, меморіальні, хроніка подій, Чикаго-Україна, 1994, 320 ст.

якщо низкою статей (теж англійською) в періодичній Західній Україні і при його величущого посмертного прийняття поета в його вужчій батьківщині. З тієї нагоди вшавотано чимало академії та наукових засідань для вшанування вірного сина України. В середній частині альбому поміщено репродукції оригінальних матеріалів 3-під пера Богдана Лепкого (між ними й досі недруковані) та чисельні пресові дописи на тему нашого співа, авторства багатьох суспільних і літературів у різних наших органах, — Львівський „Ліст“ у 1939 р. до Нолдзержської „Свободи“ в 1993 р. Тут, згідно з окресленням розділу, переважають публікації у діаспорі.

Портрети Богдана Лепкого з різних періодів його життя, зразки його літературних творів і мистецьких картин, музичні композиції, надхненні його поезією (в тому числі „Журавлі“, композиція його брата, Лева, що стала всенародною піснею), графічні образлення його творів з-під кисті наших виштинних мистців — прикрашають сторінки цього змистового й важливого інформаційного видання. Воно послужить дальному збагаченню знань про нашого корифея національної літератури та поширення його ідейної творчості на цілу зборну України.

актортила віку мистця. Ясна річ, що ніхто безпосередньо за фінал історії, яка дісталася свій епілог на Личаківському кладовищі не несе відповідальності, всі можуть спати спокійно. Гра зроблена! А це в культурній мави музеї Антонова, а за ним у вічність пішов Вітовд Манастирський.

Займаю собі питання, чи попорту спорядичний вилася і фатальний збір обставин, чи неможливою була можливість можновладців у гірностатичному добу культури, які нехотючи могом залучити в гарячий обіймак? Можливо протести проти експоріцій фіїлі Національного Музею, що знає, може це кісь обставини, звернули неспаскавий погляд обсерваторії „кураторів від культури“ на особу директора — Андрія Новаківського, а раз хтось з Олімпу неприхильно достеріг тебе, то консеквенції не забаряться. Припускаю, що багатому у Львові відомо, що ні патріархів було — Олеска, ні сеніор Ярослав, ні „донор“ Андрій не були „племовими місями“, звідти далеко не мали схильності до мистецьких компромісів, лясків і реверансів. Коли ставалося був Львів, його історико-культурне середовище і спадщина, то в захисті тієї цінності ніхто з них не знав, що те в відсутності порятунку власної кисті. Ці риси тверді, негучливої, насиченої почуттям гонору роду, вдаті, не будили захоплення ні у колишніх нотаблів, ні в сучасних „кураторів від культури“. Хай роса „світельне“ нездоволення, а ми вернімося у 1983 рік, в якому почалася директорська кар'єра Андрія Новаківського.

Добре пам'ятаю, як в черговий раз тоді опорокирлявся міське директора в музеї і мистецько-музейна громадськість занепокоєна приходом нового недоводного претендента. Пересортувавши всі можливі на той час кандидатури стурбованою громадської опінії валило на молодого архітектора-реставратора, що поставив на ноги і відбудовив нового життя вже кількадесят пам'яток у Львові. Пішли в рух намови, нагадування святого патріотичного обов'язку, заклинання пам'яті дяди, для порятунку національної мистецької скарбниці. Вилтав Львів втратив загорілого рятівника пам'яток архітектури, а музей здобув нового директора, що не пішов туди, щоб в тиші і спокою в м'якому і вигідному фотелі дочекатися смертю. Не дівав він з тим потугою великого матеріального гараду,

стигнуло і економічному кризою, а не над соціальним забезпеченням службовиків і тим подібними добрим, але не пріоритетними проблемами. І дуже неумудро була кампанія різних кісі і осіб проти Кравця — без задуми, що може краще заступити його. А все це тому, що в Україні, у тоненькій верстві тамтешньої національно й державно свідомої інтелігенції — нема осіб із лідерськими примітками Великої Британії, Франції, Німеччини можуть похвалитися, що за кермо тієї держави стоять лідери — чи могом формат і авторитет лідерства Боріс Єльцин або Едуард Шеварднадзе? Сумніваю, бо колиби мали, то не було би того розгаражжя, що існує у Росії і в Грузії.

Лідери не родяться, як „гриби по дощі“. Для їхньої появи потрібний ґрунт духовної і політичної традиції, потрібний ґрунт державничого зрілого народу, який як він в Америці так і в Західній Європі. А втім — чи можна з пустки створити державу при існуванні понад 30-ти політичних партій, без жертовної переконаності, думковою провідною верстетою без надії на лідера? Сумно, але правдиво.

цілою низкою статей (теж англійською) в періодичній Західній Україні і при його величущого посмертного прийняття поета в його вужчій батьківщині. З тієї нагоди вшавотано чимало академії та наукових засідань для вшанування вірного сина України. В середній частині альбому поміщено репродукції оригінальних матеріалів 3-під пера Богдана Лепкого (між ними й досі недруковані) та чисельні пресові дописи на тему нашого співа, авторства багатьох суспільних і літературів у різних наших органах, — Львівський „Ліст“ у 1939 р. до Нолдзержської „Свободи“ в 1993 р. Тут, згідно з окресленням розділу, переважають публікації у діаспорі.

Портрети Богдана Лепкого з різних періодів його життя, зразки його літературних творів і мистецьких картин, музичні композиції, надхненні його поезією (в тому числі „Журавлі“, композиція його брата, Лева, що стала всенародною піснею), графічні образлення його творів з-під кисті наших виштинних мистців — прикрашають сторінки цього змистового й важливого інформаційного видання. Воно послужить дальному збагаченню знань про нашого корифея національної літератури та поширення його ідейної творчості на цілу зборну України.

актортила віку мистця. Ясна річ, що ніхто безпосередньо за фінал історії, яка дісталася свій епілог на Личаківському кладовищі не несе відповідальності, всі можуть спати спокійно. Гра зроблена! А це в культурній мави музеї Антонова, а за ним у вічність пішов Вітовд Манастирський.

Займаю собі питання, чи попорту спорядичний вилася і фатальний збір обставин, чи неможливою була можливість можновладців у гірностатичному добу культури, які нехотючи могом залучити в гарячий обіймак? Можливо протести проти експоріцій фіїлі Національного Музею, що знає, може це кісь обставини, звернули неспаскавий погляд обсерваторії „кураторів від культури“ на особу директора — Андрія Новаківського, а раз хтось з Олімпу неприхильно достеріг тебе, то консеквенції не забаряться. Припускаю, що багатому у Львові відомо, що ні патріархів було — Олеска, ні сеніор Ярослав, ні „донор“ Андрій не були „племовими місями“, звідти далеко не мали схильності до мистецьких компромісів, лясків і реверансів. Коли ставалося був Львів, його історико-культурне середовище і спадщина, то в захисті тієї цінності ніхто з них не знав, що те в відсутності порятунку власної кисті. Ці риси тверді, негучливої, насиченої почуттям гонору роду, вдаті, не будили захоплення ні у колишніх нотаблів, ні в сучасних „кураторів від культури“. Хай роса „світельне“ нездоволення, а ми вернімося у 1983 рік, в якому почалася директорська кар'єра Андрія Новаківського.

Добре пам'ятаю, як в черговий раз тоді опорокирлявся міське директора в музеї і мистецько-музейна громадськість занепокоєна приходом нового недоводного претендента. Пересортувавши всі можливі на той час кандидатури стурбованою громадської опінії валило на молодого архітектора-реставратора, що поставив на ноги і відбудовив нового життя вже кількадесят пам'яток у Львові. Пішли в рух намови, нагадування святого патріотичного обов'язку, заклинання пам'яті дяди, для порятунку національної мистецької скарбниці. Вилтав Львів втратив загорілого рятівника пам'яток архітектури, а музей здобув нового директора, що не пішов туди, щоб в тиші і спокою в м'якому і вигідному фотелі дочекатися смертю. Не дівав він з тим потугою великого матеріального гараду,

якщо низкою статей (теж англійською) в періодичній Західній Україні і при його величущого посмертного прийняття поета в його вужчій батьківщині. З тієї нагоди вшавотано чимало академії та наукових засідань для вшанування вірного сина України. В середній частині альбому поміщено репродукції оригінальних матеріалів 3-під пера Богдана Лепкого (між ними й досі недруковані) та чисельні пресові дописи на тему нашого співа, авторства багатьох суспільних і літературів у різних наших органах, — Львівський „Ліст“ у 1939 р. до Нолдзержської „Свободи“ в 1993 р. Тут, згідно з окресленням розділу, переважають публікації у діаспорі.

Портрети Богдана Лепкого з різних періодів його життя, зразки його літературних творів і мистецьких картин, музичні композиції, надхненні його поезією (в тому числі „Журавлі“, композиція його брата, Лева, що стала всенародною піснею), графічні образлення його творів з-під кисті наших виштинних мистців — прикрашають сторінки цього змистового й важливого інформаційного видання. Воно послужить дальному збагаченню знань про нашого корифея національної літератури та поширення його ідейної творчості на цілу зборну України.

актортила віку мистця. Ясна річ, що ніхто безпосередньо за фінал історії, яка дісталася свій епілог на Личаківському кладовищі не несе відповідальності, всі можуть спати спокійно. Гра зроблена! А це в культурній мави музеї Антонова, а за ним у вічність пішов Вітовд Манастирський.

10-го ТРАВНЯ 1994.

НАША „СВОБОДА“ НЕВМИРУЩА

„Свобода“ не може вмерти, як хворити. Ось Григорій Грушка, тоді головний редактор цієї газети, 100 літ тому постановив видавати український часопис „Свободу“, навіть не маючи в той час потрібних друкарських улаштувань, відповідних приміщень, матеріальних фондів, помічників. Не було також відомо, як загал тодішніх українських емігрантів прийме ця газета, тим більше, що багато з них було неписьменними, абама-лописменними.

У той час о. Григорій Грушка виявив дуже багато відваги і організаційних здібностей, коли відважився на таке діло, бо треба було самому починати ні з чого. Поборовши перші і найголовніші технічні труднощі, тодішній головний редактор „Свободи“, писав статті, заохочував народ читати свій український часопис, заохочував читати його іншим та поширювати „Свободу“ поміж українцями.

„Свобода“ дістала здоров'я і зміни основи доживала свого 100-ліття. Значного, заслуга в тому Батька Союзу, який брав, виховував і опікувався та вирощував і вивів у люди під спочатку кволий часопис.

Сьогодні „Свобода“ сягнула свого 100-ліття життя.

Іван Фур, Парма, Огайо

Лебідь на льоду

Присягнуто Оксані Баюл

Була Україна тищенцю знана,
А нині у неї багатство нове:
На козаниці гордо дівачко Оксана
До слави й пошани, мов лебідь, плыве.

Вона, як завітаний спортсмен перед матчем,
Якому вважаються лаври в сні.
Себе осінє хрестом на удачу —
Ій ангели з неба співають пісні.

Оксана росла без опіки і ласки.
Вона, ще в дитинстві, згубивши батьків,
Була Полеохозкою, — каже нам казка, —
Принцесою стала в очах єлладців.

Неопада і соре її добре знайомі,
І хліб був сиритський для неї черствий.
Тепер на арені — гнучка, невадома,
І всі рукоплещуть захоплено їй.

Вона то грайлива — назадог німфу,
То дзвоню вертеться знов на льоду,
Зійшла на вершину святого Олімпу,
Щоб з неба дістати зорю золоту.

І саваою вкрити свою батьківщину
(Про неї думки і до неї любов),
Тоді доросу молодю Україну,
Що в хаті своїй є господарем знов.

Була Україна тищенцю знана,
А нині у неї багатство нове:
На козаниці гордо дівачко Оксана
До слави й пошани, мов лебідь, плыве.

не було воно від самого початку безжурно ідилічне. Громи, хмари і паперовий дощ не дали на себе чекати. Стурбована громадськість сподівалася, що молодий директор буде чомно слухати „добрих рад“, а на чальство сподівалася, що „новачок“ послухано і заподадано буде виконувати доручення. Однак молодий директор мав вже свій зформований багатогорітний керівний роботою, хребет і полігав на свою голову, як теж не носив „від парадів“. Він вже мав сформовану концепцію і мету її реалізації, і в якій мистецька інституція мала стати регіональним культуротворчим осередком загальнонаціонального значення. Передбачав передусім якийнайширший вихід у периферійний аерал культурно-мистецьких впливів Львова. Галано, що власне такою була первісна концепція засновника музею, ім'ям якого охрестили вилка Олески. Не інакше, що такий підхід спирався на родинну традицію і культурні засади, які лучили доброді і засновника музею і протегованого ним мистця. Мусило дещо мінювася сам і обростав філіями, які з'являлися там, де перед тим і каганець культури не хотів горіти.

Власне тому, що директорство музею постійно чомно бракувало, відповідно постійно сикані урядовці не дуже тишилися його появою у високих кабінетах, а що з того крик клопотів нічого не мали, то часами висловлювали своє незадоволення і пробували стимувати „тратити гроші“ фанатика, постукуючи пальцем по столі. Щоб згати класичний запит і вігати заширши на їх гадку пияти, то до того могом знайти добрий старий спосіб, і придатний до закупівель боів. На арену ушав спити дошкульна львівська „тяжка артилерія“ в особі всюдюущої „добродійки Каліопи“, яка користася з ославленої „пантофлювної пошти“. Такі мимохити несли інсинуїції, або неформальні вигадки і писківлі, мутними хвилями докодувалися аж за океан. Як ж то фантазія могом було почути про діяльність потома славного мларського роду? Але ніхто не врахував пестизму і майже кулоти патріарха у всьому роді, де хтось пошесно негідним чинком сплямтати пам'ять і честь Олески Новаківського. Ця

(Закінчення на стор. 5)

